

Sygn. akt II Ca 996/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Wołosowicz (spr.)
Sędziowie:	SSO Renata Tabor SSO Bogdan Łaskiewicz
Protokolant:	st. sekr. sąd. Zofia Szczęsnowicz

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa A. T.

przeciwko B. O. i J. O.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim

z dnia 25 września 2012 r. sygn. akt I C 383/12

I. zmienia zaskarżony wyrok:

- 1. w punkcie I o tyle, że zasądzoną w nim kwotę podwyższa do 13.500 (trzynaście tysięcy pięćset) złotych,**
- 2. w punkcie II w ten sposób, że uchyla ten punkt;**
- 3. w punkcie III w ten sposób, że zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 3.092 złote tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.417 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,**

II. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 1.575 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Powódka A. T. wniosła o zasądzenie od pozwanych B. O. i J. O. solidarnie kwoty 13 500 zł z ustawowymi odsetkami oraz obciążenie pozwanych kosztami procesu.

Pozwani B. O. i J. O. uznali powództwo do kwoty 6 000 zł, w pozostałym zakresie wnosząc o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 25 września 2012 roku Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim zasądził od B. O. i J. O. solidarnie na rzecz A. T. kwotę 6 000 zł z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 8 lipca 2011 roku do dnia zapłaty (punkt I wyroku); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt II wyroku); zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki 297 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu i 1 056 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt III wyroku) oraz wyrokowi w punkcie I nadał rygor natychmiastowej wykonalności (punkt IV wyroku).

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynikało, że w dniu 7 sierpnia 2009 roku B. O., za zgodą męża J. O., w komisie prowadzonym pod nazwą (...) zakupiła samochód marki S. (...) produkcji chińskiej, za cenę 13 500 zł. Warunki umowy zostały uzgodnione przy czynnym udziale męża powódki – L. T., którego pozwani znali z wcześniejszych transakcji. Sąd ustalił, że pozwani nie dysponowali niezbędnymi środkami, aby uiścić cenę zakupu i z tego względu uzgodnili z powódką, że do zapłaty dojdzie po otrzymaniu przez nich pieniędzy z dopłat bezpośrednich. Jeszcze w dniu zakupu, na trasie B. – H. przedmiotowy samochód uległ awarii skrzyni biegów. Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że następnego dnia pozwana złożyła reklamację, kontaktując się z mężem powódki. Pozwani domagali się, aby powódka w części pokryła koszty naprawy samochodu. Ostatecznie, do porozumienia stron nie doszło, a pozwani sprzedali samochód za kwotę 4 000 zł.

Kontynuując rozważania Sąd Rejonowy wyjaśnił, że na podstawie art. 770¹ k.c. w sprawie znalazły zastosowanie przepisy ustawy o sprzedaży konsumenckiej. W pierwszej kolejności Sąd przyjął, że wszelkie oświadczenia składane przez pozwanych wobec L. T. były skuteczne, skoro sama powódka przyznała, że mąż pomaga jej w prowadzeniu działalności gospodarczej. Następnie uznał, że powódka nie wykazała się nawet minimalną starannością, jakiej należałoby oczekiwać od osoby profesjonalnie zajmującej się pośrednictwem w obrocie używanymi samochodami. Jednocześnie, w ocenie Sądu I instancji, powódka wykorzystwała naiwność pozwanych w obrocie prawnym, lekceważąc wnoszone przez nich w ustawowym terminie reklamacje.

Następnie, Sąd przytoczył przepisy ustawy o sprzedaży konsumenckiej, z których wywiódł, że w okolicznościach sprawy pozwani byli uprawnieni do powstrzymania się z zapłatą ceny nabycia. Jednocześnie podkreślił, że ustawa nie zezwala na dowolne obniżenie ceny. Umówiona cena staje się podstawą do obliczenia nowej ceny, której określenie może nastąpić na mocy zgodnego oświadczenia stron. Sąd wskazał, że w razie jego braku, należy stosować kryterium stosowności obniżenia. W tym kontekście, Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwani uznali powództwo do kwoty 6 000 zł. Za drugi wyznacznik obniżenia ceny Sąd uznał okoliczność, że pozwani sprzedali przedmiotowy samochód za kwotę 4 000 zł, a jego nabywca, aby doprowadzić go do użytku poniósł koszty naprawy w wysokości 2 500 zł. Wobec powyższego, Sąd I instancji obniżył wartość samochodu do kwoty 6 000 zł i w tym zakresie uwzględnił powództwo, oddalając je w pozostałym zakresie. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c.

O kosztach procesu Sąd I instancji postanowił na podstawie art. 100 k.p.c., ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego na podstawie par 6 § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając go w punkcie II i III – ponad kwoty: 297 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu i 1 056 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Orzeczeniu zarzuciła:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, iż:

- a) **powódka jako sprzedawca ponosi odpowiedzialność za niezgodność towaru z umową, w sytuacji gdy pozwani jako świadomi konsumenci winni wykazać się pewną świadomością określonych właściwości nabywanego towaru i działając na podstawie rozsądnej jego oceny bez nadmiernej trudności zauważyć brak zgodności towaru z umową;**
- b) **pozwani w sposób prawidłowy zgłosili powódce reklamację przedmiotowego samochodu, podczas gdy z okoliczności sprawy, w sposób jednoznaczny wynika, iż zawiadomienie o niezgodności towaru z umową złożone zostało L. T., który nie był osobą uprawnioną do jego przyjęcia, a ponadto pozwani nie wykazali również, aby tak złożone oświadczenie dotarło w sposób prawidłowy do faktycznego sprzedawcy;**

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, iż pozwana zgłaszała powódce wolę odstąpienia od umowy i zwrotu samochodu, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że sytuacja taka nie miała miejsca, dodatkowo pozwani bez konsultacji z powódką sprzedali samochód osobie trzeciej za cenę i na warunkach według własnego uznania.

Wskazując na powyższe, powódka wniosła o zmianę orzeczenia w zaskarżonym zakresie poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem I instancji – w całości i zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem II instancji według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki zasługiwała na uwzględnienie.

Na aprobatę zasługiwał wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pogląd, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy zastosowanie znalazły przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2002 roku o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2002 roku, Nr 141, poz. 1176, z późn. zm.). Nie ulega bowiem wątpliwości, że zgodnie z art. 770¹ k.c. pozwani nabyli przedmiotowy samochód w celu niezwiązanym z działalnością gospodarczą ani zawodową. Jednakże, dokonana pod kątem podniesionych w apelacji zarzutów, kontrola instancyjna wykazała, że Sąd I instancji niezbyt wnikliwie ocenił stan faktyczny sprawy, przez co niewłaściwie zastosował przepisy przywołanej ustawy, co skutkowało wydaniem błędnego orzeczenia. Zarzuty apelacji okazały się słuszne i w tej sytuacji Sąd Odwoławczy był władny dokonać ponownej prawnomaterialnej oceny całokształtu okoliczności sprawy.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 8 przywołanej wyżej ustawy w razie wystąpienia niezgodności towaru z umową może być realizowane podstawowe uprawnienie nabywcy do żądania doprowadzenia towaru do stanu zgodności z umową poprzez skorzystanie przez niego z ustawowych środków temu służących i w braku stosownego ograniczenia wynikającego z postanowień umowy. D. towaru do stanu zgodnego z umową w pierwszej kolejności powinno zostać zrealizowane przez sprzedawcę w wykonaniu żądania nabywcy nieodpłatnej naprawy lub wymiany towaru na nowy, chyba że naprawa albo wymiana są niemożliwe lub wymagają nadmiernych kosztów. Wybór określonego uprawnienia należy do kupującego. W dalszej kolejności regulacja ustawy uzależnia dopuszczalność odstąpienia od umowy bądź żądania obniżenia ceny od braku możliwości żądania naprawy bądź wymiany lub przesłanek określonych w art. 8 ust. 4, redukując tym samym swobodę decyzyjną nabywcy towaru konsumpcyjnego. Dopuszczalność żądania obniżenia ceny bądź odstąpienia od umowy jest uwarunkowana wystąpieniem choćby jednej z trzech wymienionych w art. 8 ust.

4 ustawy przesłanek. Pierwszą z nich stanowi niemożność skorzystania przez kupującego z uprawnienia do żądania wymiany bądź naprawy towaru, ze względu na negatywne przesłanki wskazane w art. 8 ust. 1 ustawy, do których należą: niemożność naprawy bądź wymiany lub nadmierne koszty wykonania obowiązku przez sprzedawcę. Inną przesłanką jest okoliczność, że sprzedawca nie zdoła uczynić zadość żądaniu w odpowiednim czasie albo gdy naprawa lub wymiana narażałaby kupującego na znaczne niedogodności.

W świetle powyższego, Sąd Okręgowy zauważa, że pozwani nie mogli skorzystać z uprawnienia do stosownego obniżenia ceny. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie jednoznacznie wskazywał, że pozwani nie wykazali, aby wcześniej występowali do powódki z żądaniem nieodpłatnej naprawy pojazdu lub wymiany go na nowy. Poczynione w tym przedmiocie przez Sąd Rejonowy ustalenia, jako dowolne, nie mogły się ostać. Podkreślenia bowiem wymagało, że w okolicznościach sprawy to na nich spoczywał ciężar dowodu w tym przedmiocie. Tymczasem, nie udowodnili nawet, aby w odpowiednim terminie i wobec uprawionej osoby zgłosili reklamację samochodu wskazując na stwierdzone wady towaru. Wprawdzie, z ich zeznań wynikało, że kontaktowali się w tej sprawie z mężem powódki – L. T., ale należało mieć na uwadze, że stroną zawartej przez nich umowy była powódka A. T., która pod swoim nazwiskiem prowadzi działalność gospodarczą. Wobec powyższego, zabiegi pozwanych nie mogły zostać uznane za skuteczne. Co więcej, uszło uwadze Sądu Rejonowego, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w żadnym razie nie potwierdzał, aby przedmiotowy samochód rzeczywiście miał wadę w postaci niesprawnej skrzyni biegów. Należało zwrócić uwagę na zeznania J. K., który przesłuchiwany jako świadek w sprawie sygn. akt I C 243/11 stwierdził, że dokonywał naprawy samochodu pozwanych, ale jej przedmiotem nie była skrzynia biegów. W efekcie, „jeżeli materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstaw do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych w myśl twierdzeń jednej ze stron, Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. Należy to rozumieć w ten sposób, że strona która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał” (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 roku, I ACa 1320/11, Lex 1108777).

Jednocześnie, należy zwrócić uwagę, że odpowiedzialność z tytułu niezgodności towaru z umową została w art. 10 ustawy ograniczona terminem końcowym, który dotyczy stwierdzenia niezgodności przed upływem dwóch lat od wydania towaru. Termin ten ma charakter zawity, nie może być więc zmodyfikowany na mocy porozumienia stron bądź narzuconego przez jedną z nich postanowienia umownego. Zgodnie z treścią art. 10 ust. 2 ustawy roszczenia przewidziane w art. 8, przez które należy rozumieć żądanie naprawy, wymiany lub obniżenia ceny podlegają przedawnieniu. Początek biegu terminu przedawnienia wyznaczony jest natomiast chwilą stwierdzenia przez kupującego niezgodności towaru z umową. Długość terminu przedawnienia zasadniczo wynosi rok, ale przedawnienie nie może się skończyć przed upływem dwóch lat od wydania towaru kupującemu.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że poza sporem była okoliczność, iż do zawarcia umowy sprzedaży doszło w dniu 7 sierpnia 2009 roku i w tej dacie powódka wydała pozwany przedmiotowy samochód. W świetle analizowanego przepisu oznacza to, że uprawnienie pozwanych do żądania obniżenia ceny wygasło w dniu 8 sierpnia 2011 roku. Tymczasem, powództwo w sprawie zostało wniesione w dniu 2 maja 2012 roku, a zatem niewątpliwie już po upływie wskazanego terminu. W tej sytuacji, procesowa obrona pozwanych nie mogła przynieść oczekiwanego przez nich rezultatu, co czyniło roszczenie powódki uzasadnionym w całości.

Kierując się tymi względami, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzoną w punkcie I kwotę podwyższył do kwoty 13 500 zł. Takie rozstrzygnięcie spowodowało konieczność zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w przedmiocie kosztów postępowania, o których należało ponownie orzec na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Składała się na nie opłaty od pozwu oraz koszty zastępstwa procesowego, których wysokość Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o przepisy § 2, 4, 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 Nr 163, poz. 1348 ze zm.) oraz części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2006 roku, Nr 225, poz. 1635 z późn. zm.).

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, w tym o kosztach zastępstwa procesowego powoda w tym postępowaniu orzeczono na podstawie § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002, Nr 163 poz. 1348 ze zm.).